

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Πλαίσιο χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων,
ρυθμίσεις χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις»**

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από τρία μέρη και 47 άρθρα.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-22) περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια και περιέχει ρυθμίσεις για την ανάληψη, άσκηση και εποπτεία της δραστηριότητας χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τόσο των δικαιούχων, όσο και των ιδρυμάτων, τα οποία θα προβαίνουν στις ανωτέρω χορηγήσεις. Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-3), καθορίζεται ο σκοπός, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, και δίνονται οι σχετικοί ορισμοί. Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4-13), η Τράπεζα της Ελλάδος ορίζεται ως αρμόδια αρχή για τη χορήγηση άδειας, την εποπτεία και τον έλεγχο των ιδρυμάτων μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίζεται η εταιρική μορφή των εν λόγω ιδρυμάτων, καθορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της αίτησης για την απόκτηση άδειας λειτουργίας, οι προϋποθέσεις χορήγησης και διατήρησής της, καθώς και οι προϋποθέσεις και οι έννομες συνέπειες της ανάκλησης της άδειας. Θεσπίζεται η τήρηση μητρώου, όπου καταχωρίζονται τα διαθέτοντα άδεια ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων με έδρα στην Ελλάδα, εισάγεται υποχρέωση τήρησης ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών, καθώς και, σε μηνιαία βάση, επικαιροποιημένων στοιχείων για συγκεκριμένους δείκτες, επί των οποίων διενεργείται ο από τον νόμο προβλεπόμενος έλεγχ-

χος, και καθορίζονται διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που δύναται να λάβει η εποπτική αρχή κατά ιδρύματος μικροχρηματοδοτήσεων σε περίπτωση παράβασης των ειδικώς οριζόμενων διατάξεων. Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 14-19) καθορίζεται το πλαίσιο λειτουργίας και οι δραστηριότητες των ανωτέρω ιδρυμάτων. Ειδικότερα, καθορίζονται οι μορφές χρηματοδότησης και οι δικαιούχοι της, δίνεται δε η δυνατότητα ανακαθορισμού των ορίων χρηματοδότησης, καθώς και των μορφών και δικαιούχων της, καθορίζεται ως δραστηριότητα των ανωτέρω ιδρυμάτων η υποχρέωση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών επιχειρηματικής εκπαίδευσης και καθοδήγησης στους δικαιούχους μικροχρηματοδοτήσεων, θεσπίζονται οι όροι για τη χορήγηση των εν λόγω χρηματοδοτήσεων, ρυθμίζεται ο τρόπος διενέργειας των συναλλαγών εξυπηρέτησης των χορηγούμενων μικροχρηματοδοτήσεων και ορίζονται απαλλαγές από τέλη και εισφορές για τις συμβάσεις των μικροχρηματοδοτήσεων. Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 20-22) θεσπίζονται προϋποθέσεις ενημέρωσης του κοινού κατά τη διαφημιστική προβολή και την εμπορική προώθηση των εν θέματι μορφών χρηματοδότησης, ώστε οι προβαλλόμενες πληροφορίες να μην είναι αθέμιτες, ασαφείς και παραπλανητικές, και να μην δημιουργούν ψευδείς προσδοκίες στους δικαιούχους. Επιπλέον, καθορίζονται υποχρεώσεις τήρησης διαφάνειας στους όρους συναλλαγών των σχετικών συμβάσεων χρηματοδότησης και θεσπίζεται η, υπό προϋποθέσεις, δυνατότητα συμμετοχής των ιδρυμάτων χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων σε προγράμματα χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων, με συνεπένδυση από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και η λήψη εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο, τηρουμένων των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις.

Το Μέρος Β' (άρθρα 23-29) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 23-28) επιφέρει τροποποιήσεις στην τραπεζική νομοθεσία. Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, καταργείται διάταξη για τις συναλλαγές και με μη μέλη τους πιστωτικών συνεταιρισμών κατεχόντων άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, τροποποιούνται διατάξεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας που ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικώς με τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, καθώς και διατάξεις για τη μείωση, εξόφληση ή επαναγορά μέσων κεφαλαίου-συνεταιριστικών μερίδων, προστίθενται διατάξεις που περιορίζουν την υποχρέωση διανομής ελάχιστου μερίσματος από πιστωτικά ιδρύματα, και θεσπίζονται προϋποθέσεις για τη διανομή μερίσματος σε είδος, τίθενται νομοτεχνικής φύσεως τροποποιήσεις και συμπληρώσεις σε διατάξεις για την α-

νάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, πραγματοποιούνται νομοτεχνικές παρεμβάσεις με σκοπό τη βελτίωση των διατάξεων για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων και το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων, καταργείται η επιβολή εισφοράς του άρθρου 1 του ν. 128/1975 σε όλα τα δάνεια, τις πάσης φύσης χορηγήσεις και τα υπόλοιπα δανείων ή πιστώσεων από πιστωτικά ιδρύματα προς Δήμους, Περιφέρειες και ΝΠΔΔ αυτών, εφόσον τα τελευταία δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3556/2007 για την ευθύνη σύνταξης από τη μητρική εταιρεία τριμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων πιστωτικού ιδρύματος, όταν αυτό αποτελεί θυγατρική ομίλου εταιρειών, και επεκτείνεται η περίοδος χάριτος για την επιβολή κυρώσεων στους διαχειριστές των τιτλοποιήσεων που μετέχουν στο πρόγραμμα «ΗΡΑΚΛΗΣ». Επίσης, ρυθμίζονται τα δικαιώματα του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε περιπτώσεις εταιρικών μετασχηματισμών πιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία το Ταμείο έχει παράσχει κεφαλαιακή ενίσχυση. Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρο 29) περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του ν. 4364/2016 σχετικώς με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 30-47) περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών. Συγκεκριμένως, προστίθεται νέο άρθρο 63B στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν.4174/2013) (άρθρο 30), και τροποποιούνται τα εξής άρθρα: 66 του ν. 4646/2019 ως προς ζητήματα που αφορούν στην αλληλέγγυα ευθύνη διοικούντων νομικά πρόσωπα (άρθρο 31), 36 του ν. 2093/2002 ως προς την αναλογική καταβολή τελών κυκλοφορίας σε περίπτωση άρσης ακινησίας οχημάτων (άρθρο 32), και 37 και 41 του ν. 4389/2016 σχετικώς προς τον κινητό εξοπλισμό της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (άρθρο 33). Ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας της παιδικής χαράς που βρίσκεται στον περιβάλλοντα χώρο του Ζαπτείου Μεγάρου (άρθρο 34), παρατείνονται και για το έτος 2020 οι μειώσεις του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων που ίσχυσαν για το έτος 2019 (άρθρο 35), επεκτείνεται και για τον μήνα Ιούνιο 2020 το ευεργέτημα της έκπτωσης ποσοστού 25% επί των εμπροθέσμως καταβαλλόμενων δόσεων βεβαιωμένων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση (άρθρο 36), τροποποιούνται τα άρθρα 156 του ν. 4270/2014 (άρθρο 37), και 9 και 15 του π.δ. 54/2018 (άρθρο 38), που αφορούν στο Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και τα άρθρα 67 του ν. 4270/2014 (άρθρο 39) και 2, 4 και 12 του π.δ. 80/2016 (άρθρο 40), που αφορούν στην ανάληψη πολυετών υποχρεώσεων από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καταργείται η προθεσμία έκδοσης των κανονιστικών πράξεων που αφορούν στον καθορισμό των αποδοχών προσωπικού ειδικών κατηγοριών, το οποίο δεν υπάγεται ευθέως στις διατάξεις του ν. 4354/2015

(άρθρο 41), παρατείνονται οι προθεσμίες αποστολής του Απολογισμού, του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων οικονομικού έτους 2019 στο Ελεγκτικό Συνέδριο, και εισαγωγής τους στη Βουλή (άρθρο 42), ρυθμίζονται ζητήματα πληρωμής μισθών μέσω του συστήματος της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής (άρθρο 43), παρατείνεται η προθεσμία διεξαγωγής των τακτικών γενικών συνελεύσεων των αστικών συνεταιρισμών, καθώς και η θητεία των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων τα οποία εκλέγονται από την τακτική γενική συνέλευση, και παρέχεται δυνατότητα διενέργειας των ως άνω γενικών συνελεύσεων με ηλεκτρονικά μέσα (άρθρο 44), θεσπίζονται μεταβατικές (άρθρο 45) και τροποποιούμενες διατάξεις (άρθρο 46), και, τέλος, ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου (άρθρο 47).

Β. Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, οι διατάξεις για τη χορήγηση μικροχρηματοδοτήσεων έχουν βασισθεί στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Καλής Πρακτικής για την Παροχή Μικροπιστώσεων (ECoCG), ειδική μνεία του οποίου γίνεται στους ορισμούς του άρθρου 2 περίπτωση στ', και ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των εγκεκριμένων προτύπων, όπως δημοσιεύθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2011, για την προώθηση των βέλτιστων πρακτικών στον τομέα των μικροχρηματοδοτήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τη λειτουργία των ιδρυμάτων μικροχρηματοδοτήσεων, την εταιρική διακυβέρνηση και τη χρηστή διαχείριση στον τομέα της μικροχρηματοδότησης. Σκοπός του εν λόγω Κώδικα δεν είναι η «θέσπιση νέων, ή [η] αντικατάσταση υφιστάμενων, ρυθμίσεων για τους παρόχους μικροπιστώσεων. (...) [αλλά] η λεπτομερής παρουσίαση ενός συνόλου κοινών προτύπων που αφορούν τη λειτουργία των παρόχων μικροπιστώσεων και την υποβολή στοιχείων από αυτούς (...) έχει [δε] σχεδιαστεί κατά κύριο λόγο για την κάλυψη μη τραπεζικών παρόχων μικροπιστώσεων που χορηγούν σε μικροεπιχειρηματίες δάνεια έως 25.000 ευρώ. Ωστόσο, ο τομέας των μικροπιστώσεων στην ΕΕ χαρακτηρίζεται από ανομοιογένεια όσον αφορά το μέγεθος, το θεσμικό πλαίσιο και τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται οι φορείς του. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί κάθε πρακτική ως ορθή ή έστω εφαρμόσιμη για όλους τους παρόχους μικροπιστώσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί ήδη να ισχύουν ρυθμίσεις οι οποίες καλύπτουν ορισμένους τομείς και πρακτικές. Ο κώδικας αναγνωρίζει αυτό το γεγονός και, κατά περίπτωση, προσδιορίζει τις κατηγορίες των φορέων που δεν καλύπτονται από την εκάστοτε ρήτρα». Σημειωτέον ότι ορισμένες ρήτρες, περιλαμβανόμενες στον ανωτέρω Κώδικα, προσδιορίζονται ως «ρήτρες προτεραιότητας», επειδή θεωρούνται ιδιαίτερης σημασίας. Τέτοιες είναι, μεταξύ άλλων, οι εξής: «Ρήτρα 1.2 Οι πάροχοι μικροπιστώσεων θα γνωστοποιούν το κόστος δανει-

σμού σε σύμβαση πίστωσης ως το συνολικό κόστος δανεισμού (...). Το συνολικό κόστος δανεισμού (ΣΚΔ) είναι η συνολική επιβάρυνση για την ανάληψη δανειακής υποχρέωσης (δάνειο) που ενδέχεται να περιλαμβάνει πληρωμές τόκων και λοιπά έξοδα χρηματοδότησης [τα οποία] θα πρέπει να καταβάλει ο πελάτης και που είναι γνωστά στον δανειστή κατά τη στιγμή της εκταμίευσης του δανείου. Το ΣΚΔ εκφράζεται σε χρηματική αξία. Το ΣΚΔ πρέπει να περιλαμβάνεται σε επιστολές προσφορών, ενημερωτικά δελτία και τα λοιπά προσυμβατικά έγγραφα, καθώς και σε [καθεαυτές] τις συμβάσεις δανείου (...). Ρήτρα 1.6. Οι πελάτες δικαιούνται είτε α) να υπαναχωρήσουν εντός 14 ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης πίστωσης, είτε β) να εξοφλήσουν το σύνολο του δανείου τους, χωρίς να αναλάβουν πρόσθετες δαπάνες, εντός 14 ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης πίστωσης, χωρίς να χρειαστεί να το δικαιολογήσουν (...). Ρήτρα 1.15. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων διαθέτουν μηχανισμούς για την αντιμετώπιση των καταγγελιών των πελατών με ειδικό προσωπικό (...). Ρήτρα 2.1. Ο πάροχος μικροπιστώσεων καταρτίζει επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο αναθεωρείται σε τακτική βάση, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, και [το οποίο] επικαιροποιείται, [αν] παραστεί ανάγκη (...). Ρήτρα 2.3. Το επιχειρηματικό σχέδιο καλύπτει τουλάχιστον τις ακόλουθες πτυχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας: Ρήτρα 2.3.1: την αποστολή, τους στόχους και τους σκοπούς της. Ρήτρα 2.3.2: το μείγμα προϊόντων και πελατών, συμπεριλαμβανομένης της πιλοτικής δοκιμής και ανάπτυξης νέων προϊόντων και της προσέλκυσης νέων ομάδων πελατών. Ρήτρα 2.3.3: το μοντέλο παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των τρεχουσών και μελλοντικών απαιτήσεων στελέχωσης, καθώς και των εταιρών παράδοσης. Ρήτρα 2.3.4: τη νομική και θεσμική μορφή, συμπεριλαμβανομένων προτεινόμενων αλλαγών στη νομική και θεσμική διάρθρωση του οργανισμού. Ρήτρα 2.3.5: τον λεπτομερή προϋπολογισμό και προβλέψεις, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, των δαπανών, των προβλέψεων για επισφαλείς οφειλές, των ταμειακών ροών και του υπολοίπου. Ρήτρα 2.3.6: τη χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και της άντλησης κεφαλαίων. Ρήτρα 2.3.7: τον προσδιορισμό βασικών κινδύνων και μεθόδους για τη διαχείρισή τους (...). Ρήτρα 3.1. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων θεσπίζουν τυποποιημένες και σαφώς εκπεφρασμένες διαδικασίες και μεθόδους για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την ιεράρχηση των κινδύνων. Η ρήτρα αυτή χαρακτηρίστηκε ρήτρα προτεραιότητας (...) για τη μείωση των πιθανοτήτων εμφάνισης ζημίας και για την ελαχιστοποίηση της ζημίας αυτής, εφόσον προκύψει [τέτοια]. Οι διαδικασίες αυτές θα πρέπει να εξασφαλίζουν την τακτική εξέταση και αξιολόγηση των κινδύνων (η συχνότητά τους εξαρτάται από την προτεραιότητα που δίνεται στον εκάστοτε κίνδυνο)

(...) Ο πίνακας ή το μητρώο κινδύνων προσδιορίζουν τους κινδύνους, καθορίζ[ουν] την πιθανότητα και τη σοβαρότητά τους (π.χ. χαμηλή, μέτρια ή υψηλή), και παρέχ[ουν] συνολική εικόνα του κινδύνου, συνδυάζοντας τα μέτρα (πιθανότητα και σοβαρότητα). Μπορεί επίσης να καλύπτ[ουν] την ποιότητα της υφιστάμενης διαχείρισης κινδύνου όσον αφορά τον έλεγχο του κινδύνου (π.χ. πολύ καλή, μέτρια ή κάτω του μετρίου) και τις τάσεις του κινδύνου (σταθερές, αυξητικές, φθίνουσες) (...) Ρήτρα 3.6. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων περιορίζουν τους πιστωτικούς κινδύνους επιβάλλοντας την υποχρέωση έγκρισης όλων των δανείων από δύο τουλάχιστον πρόσωπα. Η ρήτρα αυτή χαρακτηρίσθηκε ρήτρα προτεραιότητας, διότι η υποχρέωση έγκρισης των δανείων από δύο πρόσωπα αποτελεί μία από τις ευρύτερα αναγνωρισμένες μεθόδους περιορισμού των κακών ή δόλιων αποφάσεων χορήγησης δανείων. Η υποχρέωση αυτή πρέπει να καλύπτει και τις περιπτώσεις αναδιάρθρωσης και αναχρηματοδότησης δανείων. Ένας από τους αρμοδίους για την έγκριση δανείου μπορεί να είναι υπάλληλος αρμόδιος για τη χορήγηση δανείων (...) Ρήτρα 3.20. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων διαθέτουν ρητώς εκπεφρασμένη λειτουργία εσωτερικού λογιστικού ελέγχου, ανάλογη προς το μέγεθος του οργανισμού (...) Κάθε πάροχος μικροπιστώσεων διενεργεί εκ των υστέρων αξιολόγηση των ελέγχων των κινδύνων, στο πλαίσιο της οποίας θα πρέπει να δοκιμάζει την ακρίβεια των πληροφοριών που προέρχονται από εκθέσεις της διοίκησης και να διερευνά συγκεκριμένους τομείς υψηλού κινδύνου για το ίδρυμα μικροπιστώσεων. Ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να εστιάζεται ιδίως στον εντοπισμό απάτων και προβλημάτων ποιότητας στα χαρτοφυλάκια, [πριν] αυτά προκαλέσουν σημαντικές ζημιές. Η φύση και το εύρος του εσωτερικού ελέγχου ποικίλλουν, αναλόγως του μεγέθους του οργανισμού, [το εύρος των οποίων περιλαμβάνει] δειγματοληπτικούς ελέγχους του έργου των υφισταμένων που διενεργεί η διοίκηση, [και φθάνει] έως τον συνολικό έλεγχο που [εκτείνεται μέχρι] την εξέταση φακέλων δανείων και επισκέψεις σε πελάτες. Πρέπει να ορίζεται ένας υπάλληλος αρμόδιος για τη διενέργεια τακτικού εσωτερικού ελέγχου. Σε μικρότερους παρόχους μικροπιστώσεων, ο έλεγχος αυτός μπορεί να διενεργείται από ανώτατο στέλεχος της διοίκησης ή να ανατίθεται σε εξωτερικό ελεγκτή. Οι μεσαίοι και μεγάλοι πάροχοι μικροπιστώσεων μπορούν να διαθέτουν αποκλειστικό εσωτερικό ελεγκτή ή ειδική μονάδα εσωτερικού ελέγχου (...) Ρήτρα 4.1.10: Χαρτοφυλάκιο επισφάλειας (Portfolio at Risk, PAR) Η ρήτρα αυτή χαρακτηρίσθηκε ρήτρα προτεραιότητας διότι αποτελεί το πλέον ευρέως αναγνωρισμένο μέσο μέτρησης της ποιότητας των χαρτοφυλακίων. Πρόκειται για την αξία όλων των ανεξόφλητων δανείων των οποίων μία τουλάχιστον δόση αποπληρωμής του κύριου κεφαλαίου καθυστερείται για περισσότερο

από συγκεκριμένο αριθμό ημερών. Περιλαμβάνει ολόκληρο το υπόλοιπο του μη αποπληρωθέντος κύριου κεφαλαίου, τις καθυστερούμενες και τις μελλοντικές δόσεις, όχι όμως και τους δεδουλευμένους τόκους. Δεν περιλαμβάνει αναδιαρθρωθέντα ή αναδιαταχθέντα δάνεια. Οι πάροχοι θα πρέπει να μετρούν τα PAR για 30 ή 45 ημέρες. Συνιστάται να δημοσιοποιούν οι πάροχοι τα PAR 30, διότι αυτό είναι το μέτρο που αναγνωρίζεται διεθνώς».

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 6

Στις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου 2 θα ήταν σκόπιμο να διαγραφεί η λέξη «αν». Στην παράγραφο 4, μετά τη λέξη «μηνών», θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί η φράση «της προηγούμενης παραγράφου». Στην παράγραφο 6, μετά τη λέξη «και», θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί η φράση «του περιεχομένου».

2. Επί του άρθρου 14

Στο παρόν άρθρο ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων μπορούν να χορηγούν, ενδεικτικά, μικροχρηματοδοτήσεις ως εξής: [...]. 2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα όρια των μικροχρηματοδοτήσεων της παρ. 1, σύμφωνα με τα αντίστοιχα όρια που αναφέρονται κάθε φορά στον Κώδικα. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να καθορίζονται νέες μορφές μικροχρηματοδοτήσεων».

Συμφώνως προς το άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται «εκείνα, τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος, που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρυθμίσεως» (βλ. ΣτΕ 35 [Ολ] 1776/2007), απαιτείται επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης, αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο, συμφώνως το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα (βλ. ΣτΕ [Ολ] 1101/2002, 941/2008, 2116/2009). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «στη θέσπιση όλων δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έ-

χουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη» (ΣΤΕ 2820/1999, 2967/1999), τεχνικού, δε, χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν ρυθμίσεις για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (ΣΤΕ 2820/1999, 2967/1999).

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι η προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου αναπροσαρμογή των ορίων των μικροχρηματοδοτήσεων της παραγράφου 1, κατ' επίκληση των αντιστοίχων ορίων, που αναφέρονται κάθε φορά στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Καλής Πρακτικής για την Παροχή Μικροπιστώσεων, αποτελεί λεπτομερειακό ζήτημα και μπορεί να τεθεί με νομοθετική εξουσιοδότηση, με βάση και όσα προεκτέθηκαν στο κεφάλαιο Β' των Γενικών Παρατηρήσεων, ενώ, αντιστοίχως, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για τον νοηματικώς ενιαίο χαρακτήρα των ρυθμίσεων και για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, στο τέλος της παραγράφου 3, να προστεθεί η φράση «σύμφωνα με όσα αναφέρονται κάθε φορά στον Κώδικα».

3. Επί του άρθρου 25

Με την παράγραφο 6 προστίθεται νέο εδάφιο στο τέλος της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Ν. 4370/2016, ως εξής: ««Πιστωτικό ίδρυμα που αποχωρεί δεν έχει αξίωση στο προϊόν εκκαθάρισης που τυχόν εισπράττεται μετά την ημερομηνία αποχώρησης» Η λέξη «εισπράττεται» θα ήταν σκόπιμο να αντικατασταθεί από τη λέξη «καταβάλλεται».

4. Επί του άρθρου 27

Με την παράγραφο 1 του παρόντος προστίθεται νέα παράγραφος 2α στο άρθρο 5β του ν. 3556/2007, συμφώνως προς την οποία, «Η παρ. 2 δεν εφαρμόζεται σε πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν σε όμιλο εταιρειών, του οποίου η μητρική εταιρεία: α) εμπίπτει στις διατάξεις του παρόντος ως εκδότης κινητών αξιών που έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά και β) καταρτίζει ενοποιημένες τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις βάσει των διεθνών λογιστικών προτύπων που εφαρμόζονται στην ενδιάμεση χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όπως αυτά υιοθετήθηκαν με τη διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) υπ' αρ. 1606/2002. Στην περίπτωση αυτή, η υποχρέωση της παρ. 1 εκπληρώνεται με τις ενοποιημένες τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας του πιστωτικού ιδρύματος».

Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5β του ν. 3556/2007, όπως ισχύει σήμερα, ορίζονται εξής: «1. Τα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά καταρτί-

ζουν τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις για το πρώτο και το τρίτο τρίμηνο της οικονομικής χρήσης και τις δημοσιοποιούν εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου. Ως αφετηρία της προθεσμίας θεωρείται η τελευταία ημέρα της περιόδου. 2. Σε περίπτωση που τα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, υποχρεούνται σε κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η υποχρέωση της παραγράφου 1 αφορά αποκλειστικά τις ενοποιημένες τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις, που καταρτίζονται βάσει των διεθνών λογιστικών προτύπων που εφαρμόζονται στην ενδιάμεση χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όπως αυτά υιοθετήθηκαν με τη διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002». Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση επί του παρόντος άρθρου του νομοσχεδίου, «Στόχος της συγκεκριμένης υποχρέωσης, όπως αναφέρεται στη σχετική αιτιολογική έκθεση [του ν. 4416/2016], ήταν η ενίσχυση της διαφάνειας, μέσω της παροχής επιπρόσθετων περιοδικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών που συμβάλλουν στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων, ιδίως μάλιστα όταν οι εν λόγω εκδότες αποτελούν πρωτίστως επιχειρήσεις ευρύτερου ενδιαφέροντος, διαθέτουν δε ευρεία μετοχική βάση, χωρίς μάλιστα να δημιουργείται στους εκδότες δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση. Η τελευταία προϋπόθεση, αυτή δηλαδή της μη δυσανάλογης οικονομικής επιβάρυνσης, καταλύεται στην περίπτωση που υφίσταται όμιλος εταιριών (με δύο εταιρίες-εκδότες κινητών αξιών εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά), η μητρική εταιρεία του οποίου καταρτίζει ενοποιημένες τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις μία δε εκ των θυγατρικών της είναι πιστωτικό ίδρυμα. Στις περιπτώσεις λοιπόν αυτές, εύλογο είναι οι τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις να καταρτίζονται μόνο από την μητρική εταιρεία». Παρατηρείται ότι ως ιδιαίτερος δικαιολογητικός λόγος της ανωτέρω ειδικής ρύθμισης για τα τραπεζικά ιδρύματα, πέραν της ανάγκης ενίσχυσης της διαφάνειας, τέθηκε ο χαρακτήρας τους ως επιχειρήσεων ευρύτερου ενδιαφέροντος, με ευρεία μετοχική βάση. Κατά τη νομολογία, οι τραπεζικές εταιρείες κρίνονται ως ιδιαίτερη κατηγορία ανωνύμων εταιρειών, έχει δε κριθεί (ΣΤΕ Ολ. 3013/2014, 2250/1985) ότι η προστασία της εθνικής οικονομίας, υπό τη μορφή σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος και της εμπιστοσύνης των καταθετών/συναλλασσομένων, συνιστά λόγο δημοσίου συμφέροντος που επιτρέπει περιορισμούς της αρχής της οικονομικής ελευθερίας, λαμβανομένης υπόψη και της αρχής της αναλογικότητας (βλ. Κ. Σκούρα, σε: Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/Ανθόπουλος/Γεραπετρίτης, Σύνταγμα-Κατ' άρθρο ερμηνεία, Σάκκουλας, 2017, σ. 100). Βάσει όσων αναφέρθηκαν, προβληματισμός γεννάται κατά πόσον η συμπερίληψη των οικονομικών στοιχείων του πιστωτικού ιδρύματος και των θυγατρικών

του εταιρειών στις ενοποιημένες τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής του εταιρείας, αντί της σύνταξης και αυτοτελών τριμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος και των θυγατρικών του εταιρειών, παρέχει επαρκή πληροφόρηση από πλευράς εποπτείας και διαφάνειας, λαμβανομένου υπόψη, κατά τα προαναφερθέντα, του ιδιαίτερου χαρακτήρα του πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο μέχρι σήμερα υπέχει τη σχετική υποχρέωση και ευθύνη, ενόψει και της ιδιαίτερης νομικής φύσεώς του.

5. Επί του άρθρου 30

Με την παράγραφο 1 προστίθεται νέο άρθρο 63B στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013) και θεσπίζεται διαδικασία ακύρωσης ή τροποποίησης άμεσου προσδιορισμού φόρου, ή πράξης προσδιορισμού φόρου ή επιβολής προστίμου, σε περιπτώσεις πρόδηλης έλλειψης φορολογικής υποχρέωσης, ή αριθμητικού ή υπολογιστικού λάθους. Ορίζεται δε ότι η σχετική αίτηση υποβάλλεται από τον φορολογούμενο εντός τριετούς προθεσμίας από την κοινοποίηση της πράξης, καθώς και ότι αν «η έλλειψη φορολογικής υποχρέωσης οφείλεται σε επιγενόμενο λόγο, που γεννήθηκε εντός του τελευταίου τριμήνου της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η αίτηση δύναται να υποβληθεί εντός τριών (3) μηνών από τη γένεση του λόγου αυτού». Επίσης, και κατ' εξαίρεση από τον κανόνα ότι η νέα διαδικασία εφαρμόζεται για πράξεις που εκδίδονται μετά την 1.1.2020, με την παράγραφο 5 παρέχεται δυνατότητα υποβολής αίτησης και για προγενέστερες πράξεις, εφόσον οι ως άνω «επιγενόμενοι λόγοι» γεννήθηκαν εντός του έτους 2019.

Δεδομένου ότι στις αντίστοιχες ρυθμίσεις των άρθρων 75 του ν. 2238/1994, 56 του ν. 2859/2000 και 99 του ν. 2961/2001 δεν γίνεται γενικώς αναφορά σε «επιγενόμενο λόγο», αλλά προσδιορίζονται ειδικώς οι επιγενόμενοι λόγοι που συνιστούν λόγο ακύρωσης ή τροποποίησης, συγκεκριμένως, δε, η περίπτωση κατά την οποία η πράξη «στηρίχτηκε σε απόφαση πολιτικού, ποινικού ή διοικητικού δικαστηρίου, που έχει ανατραπεί αμετάκλητα» (άρθρο 99 παρ. 1 περ. ε' ν. 2961/2001) και η περίπτωση ματαίωσης συμβολαίου μεταβίβασης ακινήτου (άρθρο 56 παρ. 2 περ. α' ν. 2859/2000), παρατηρείται ότι, για λόγους ασφάλειας δικαίου, σκόπιμο θα ήταν να προσδιορίζονται, αντιστοίχως, και στην προτεινόμενη διάταξη, ποιες άλλες περιπτώσεις, πέραν των ανωτέρω, θεωρείται ότι συνιστούν «επιγενόμενο λόγο» που καθιστά πρόδηλη την έλλειψη φορολογικής υποχρέωσης, λαμβανομένου υπόψη και του ότι δεν παρέχονται σχετικές διευκρινίσεις στην αιτιολογική έκθεση.

Πέραν αυτού, σκόπιμο είναι να διευκρινισθεί αν παραμένουν σε ισχύ οι περιπτώσεις ακύρωσης ή τροποποίησης που προβλέπουν οι, έως σήμερα, μη

ρητώς καταργηθείσες, ρυθμίσεις των άρθρων 56 του ν. 2859/2000 και 99 του ν. 2961/2001.

Επίσης, ως προς τον λόγο ακύρωσης ή τροποποίησης που αφορά αριθμητικό ή υπολογιστικό λάθος, παρατηρείται, εξ αντιδιαστολής προς την καταργηθείσα ρύθμιση του άρθρου 75 του ν. 2238/1994 η οποία προέβλεπε ως αυτοτελή λόγο ακύρωσης, πέραν του λογιστικού λάθους, και «τον εσφαλμένο προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος και του φόρου που αναλογεί σε αυτό», ότι δεν χωρεί τροποποίηση πράξης εις βάρος του φορολογουμένου ακόμη και σε περιπτώσεις προδήλως εσφαλμένου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης και του αναλογούντος φόρου, λ.χ. λόγω εφαρμογής εσφαλμένου φορολογικού συντελεστή ή εσφαλμένης αναγνώρισης έκπτωσης ή απαλλαγής. Αντιστρόφως, στις περιπτώσεις αυτές χωρεί τροποποίηση πράξης υπέρ του φορολογουμένου, κατ' επίκληση πρόδηλης έλλειψης φορολογικής υποχρέωσης. Προς την ερμηνεία αυτή συνηγορεί και η αιτιολογική έκθεση στην οποία αναφέρεται ότι «ως αριθμητικά ή υπολογιστικά λάθη θεωρούνται τα σφάλματα κατά τη διενέργεια μαθηματικού υπολογισμού ή κατά την εκτέλεση αριθμητικής πράξης και όχι η εσφαλμένη επιβολή φόρου ή απαλλαγή από το φόρο ή η κακή εφαρμογή του νόμου (ΣτΕ 1115/1988)».

Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 τροποποιείται το περί παραγραφής άρθρο 36 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και προβλέπεται παράταση της παραγραφής, σε περίπτωση υποβολής από τον φορολογούμενο αίτησης για ακύρωση ή τροποποίηση, συμφώνως προς το νέο άρθρο 63B του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, ή και σε περίπτωση ακύρωσης ή τροποποίησης χωρίς αίτηση του φορολογουμένου, «για περίοδο ενός (1) έτους μετά την έκδοση της πράξης ακύρωσης ή τροποποίησης του άρθρου 63B, και μόνο για το ζήτημα, το οποίο αφορά». Επισημαίνεται ότι το ρυθμιστικό περιεχόμενο της ανωτέρω ρύθμισης δεν είναι προφανές (ενόψει και της ρητής ρύθμισης του ζητήματος της παραγραφής της αξίωσης προς επιστροφή τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου με την προτεινόμενη παράγραφο 3), δεδομένου ότι το τροποποιούμενο άρθρο 36 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας αναφέρεται μόνο στην προθεσμία έκδοσης πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου, ενώ σε περίπτωση ακύρωσης ή τροποποίησης πράξης προσδιορισμού φόρου ή επιβολής προστίμου, νόμιμο (εκτελεστό) τίτλο για την είσπραξη του υπερβάλλοντος ποσού φόρου αποτελεί η πράξη ακύρωσης ή τροποποίησης που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 63B του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (βλ. και σχετική τροποποίηση του άρθρου 45 που επέρχεται με την παράγραφο 4 του υπό εξέταση άρθρου του νομοσχεδίου), χωρίς την έκδοση νέας πράξης διορθωτικού προσδιορι-

σμού φόρου ή επιβολής προστίμου. Επίσης, δεν είναι σαφές για ποιον λόγο, εκτός από τροποποίηση (με αίτηση του φορολογουμένου ή οίκοθεν), γίνεται αναφορά και σε ακύρωση (με αίτηση του φορολογουμένου ή οίκοθεν), καθώς στην περίπτωση ακύρωσης δεν τίθεται ζήτημα προσαύξησης της φορολογικής υποχρέωσης του φορολογουμένου, για την οποία και μόνο έχει νόημα η παράταση της παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου προς επιβολή φόρου.

Με την παράγραφο 3 προστίθεται νέο εδάφιο στην παράγραφο 4 του άρθρου 42 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, που ορίζει ότι η «παραγραφή της αξίωσης για επιστροφή φόρου που προκύπτει ότι καταβλήθηκε αχρεώστητα ως αποτέλεσμα έκδοσης πράξης για την ακύρωση ή την τροποποίηση άμεσου προσδιορισμού ή πράξης προσδιορισμού του φόρου ή πράξης επιβολής προστίμου, σύμφωνα με το άρθρο 63B, παρατείνεται κατά ένα έτος από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης ακύρωσης ή τροποποίησης, εφόσον η πράξη, η οποία ακυρώνεται ή τροποποιείται, εκδίδεται εντός του τελευταίου έτους της προθεσμίας παραγραφής ή μετά από τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής κατά τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 36». Επισημαίνεται ότι, επί αντίστοιχων περιπτώσεων αίτησης ανάκλησης φορολογικής δήλωσης, έχει κριθεί ότι ο καταβληθείς φόρος καθίσταται αχρεώστητος μόνο μετά την αποδοχή της αίτησης, οπότε και εκκινεί η παραγραφή της αξίωσης επιστροφής του (ΣτΕ 2218/2019, 1440/2018 επταμ., 425/2017 επταμ., 4075/2012, 3458/2001 επταμ.). Υπό το φως της ανωτέρω νομολογίας, σκόπιμο είναι να προβλεφθεί ότι η προθεσμία παραγραφής της αξίωσης για την επιστροφή του, κατά τα ανωτέρω, αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου θα εκκινεί από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης ακύρωσης ή τροποποίησης, και η προτεινόμενη διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η αξίωση για επιστροφή φόρου ή προστίμου που προκύπτει ότι καταβλήθηκε αχρεώστητα ως αποτέλεσμα έκδοσης πράξης για την ακύρωση ή την τροποποίηση άμεσου προσδιορισμού ή πράξης προσδιορισμού φόρου ή πράξης επιβολής προστίμου, σύμφωνα με το άρθρο 63B, παραγράφεται [τρία ή πέντε] έτη μετά την ημερομηνία έκδοσης της πράξης ακύρωσης ή τροποποίησης».

Με την παράγραφο 5, διά της οποίας προστίθενται μεταβατικές διατάξεις στο άρθρο 72 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, ορίζεται ότι αίτηση ακύρωσης ή τροποποίησης, κατά τα ανωτέρω, μπορεί να υποβληθεί μόνο «κατά άμεσου προσδιορισμού ή πράξεων διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου ή πράξεων επιβολής προστίμου που εκδίδονται από την 1η.1.2020 και μετά», ακολούθως, δε, κατ' εξαίρεση από τον ως άνω κανόνα, παρέχεται δυνατότητα ακύρωσης ορισμένων πράξεων που έχουν εκδοθεί πριν από την 1.1.2020, χωρίς από την αιτιολογική έκθεση να προκύ-

ππει για ποιον λόγο ο νομοθέτης περιορίζει τη δυνατότητα αναδρομικής εφαρμογής του νέου άρθρου 63B σε αυτές μόνο τις περιπτώσεις. Συναφώς, παρατηρείται ότι, για λόγους ίσης μεταχείρισης των φορολογουμένων, θα έπρεπε οι ρυθμίσεις του νέου άρθρου 63B να εφαρμόζονται για όλες τις υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει παρέλθει η σχετική τριετής προθεσμία κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νόμου.

6. Επί του άρθρου 31

Με την παράγραφο 2 τροποποιείται η μεταβατική διάταξη του άρθρου 66 παρ. 29 του ν. 4646/2019, η οποία αναφέρεται στη δυνατότητα υποβολής αίτησης για την αναδρομική εφαρμογή των νεότερων και ευνοϊκότερων διατάξεων του άρθρου 34 του ανωτέρω νόμου ως προς την αλληλέγγυα ευθύνη διοικούντων νομικά πρόσωπα για την καταβολή φορολογικών οφειλών. Ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η αίτηση υποβάλλεται στην «Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης που είναι αρμόδια για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών», αντί της «Αρχής που προέβη στις σχετικές ενέργειες αναζήτησης της ευθύνης του οικείου προσώπου», παρατείνεται η προθεσμία υποβολής της αίτησης έως την 31.12.2020 και διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της, δεδομένου ότι καταλαμβάνονται και περιπτώσεις αλληλέγγυας ευθύνης που είχε θεμελιωθεί στην «περ. β' του άρθρου 55 του ν. 2859/2000 (Α' 248), καθώς και [σε] κάθε άλλη διάταξη με την οποία θεσπίζεται αλληλέγγυα ευθύνη για οφειλές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα» Φορολογικής Διαδικασίας.

Δεδομένου ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εφαρμόζονται αναδρομικώς από την έναρξη ισχύος του ν. 4646/2019, σκόπιμο είναι να προβλεφθεί ρητώς τι θα ισχύσει ως προς αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, κατ' εφαρμογή της υφιστάμενης διάταξης, σε άλλη υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης από την οριζόμενη ως αρμόδια βάσει των νέων διατάξεων και, γενικότερα, τι θα ισχύσει για ήδη υποβληθείσες αιτήσεις και, μεταξύ άλλων, αν και πώς θα διαβιβασθούν στην αρμόδια υπηρεσία, αν υφίσταται δυνατότητα εκ νέου άσκησης τους, όπως και τότε θεωρείται ότι έχουν απορριφθεί σιωπηρώς, ενόψει και των μέτρων που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19.

Επίσης, από νομοτεχνικής πλευράς, λόγω του ότι η ρύθμιση δεν εντάσσεται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), σκόπιμο είναι να μην γίνεται αναφορά σε «Κώδικα», αλλά σε «Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας» ή στον «ν. 4174/2013».

Περαιτέρω, ορίζεται ότι η «Φορολογική Διοίκηση εκδίδει αιτιολογημένη πράξη, με την οποία αποδέχεται ή απορρίπτει την αίτηση. Κατά της τυχόν α-

πορριπτικής απόφασης ή της σιωπηρής απόρριψης της αίτησης μπορεί να ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 63 του ν. 4174/2013». Δεδομένου ότι, μετά την τυχόν απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής, χωρεί άσκηση προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου, επισημαίνεται ότι τα ίδια κατ' ουσίαν ζητήματα μπορεί να καταστούν αντικείμενο δύο διαφορετικών ένδικων βοηθημάτων, αφενός, προσφυγής, μετά την τήρηση της προβλεπόμενης από την προτεινόμενη ρύθμιση διαδικασίας, και, αφετέρου, ανακοπής, μετά την έκδοση ατομικής ειδοποίησης οφειλής/υπερμερείας ή την επίσπευση εκτέλεσης σε βάρος του αλληλεγγύως ευθυνόμενου προσώπου. Κατά τούτο, δεν είναι σαφές αν η προτεινόμενη ρύθμιση εξυπηρετεί την αρχή της οικονομίας της δίκης.

7. Επί του άρθρου 32

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 2 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), που κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020, και επεκτείνεται και στον μήνα Ιούνιο του 2020 το ευεργέτημα της έκπτωσης ποσοστού 25% επί των εμπροθέσμως καταβαλλόμενων δόσεων βεβαιωμένων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση.

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι σκόπιμο θα ήταν να ρυθμισθεί νομοθετικώς το ζήτημα της μεταχείρισης, από πλευράς φόρου εισοδήματος, της ωφέλειας από την ως άνω παρεχόμενη έκπτωση.

8. Επί του άρθρου 43

Με την προτεινόμενη ρύθμιση καταργείται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου τεσσαρακοστού τρίτου της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 68), που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020, και η παράγραφος 5 διαμορφώνεται ως εξής: «5. Μετά από τη λήξη των έκτακτων μέτρων, κάθε διαφοροποίηση του προεπιλεγμένου αρχείου που αναρτάται για πληρωμή σε σχέση με το πραγματικό αρχείο που θα έπρεπε να είχε αναρτηθεί, τακτοποιείται από τον εκάστοτε εκκαθαριστή αποδοχών». Ορθότερο θα ήταν, αντί του όρου «πραγματικό αρχείο», να χρησιμοποιείται ο όρος «ορθό αρχείο».

9. Επί του άρθρου 44

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθενται εδάφια (και όχι εδάφιο, όπως αναφέρεται στο κείμενο της διάταξης) στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 1667/1985 περί αστικών συνεταιρισμών και, μεταξύ άλλων, ορίζονται τα εξής: «Ειδικά για τη διαχειριστική χρήση του 2019, η σύγκληση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης των αστικών συνεταιρισμών δύναται να πραγματοποιη-

θεί έως τις 30.9.2020, η δε θητεία των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων παρατείνεται μέχρι τη σύγκληση της συνέλευσης αυτής. Η ως άνω γενική συνέλευση μπορεί να διενεργείται και με οπτικοακουστικά ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς τη φυσική παρουσία του μεριδιούχου στον τόπο διεξαγωγής της, ανεξαρτήτως σχετικής πρόβλεψης στο καταστατικό».

Δεδομένου ότι η ρύθμιση είναι εξαιρετικού χαρακτήρα, επισημαίνεται ότι σκόπιμο θα ήταν οι προτεινόμενες διατάξεις να αποτελέσουν αυτοτελή παράγραφο στο τέλος του άρθρου 5 του ν. 1667/1985, μετά τις αντίστοιχου χαρακτήρα ρυθμίσεις που είχαν προστεθεί διά του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 4340/2015 για τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούσαν γενικές συνελεύσεις πιστωτικών συνεταιρισμών του έτους 2015, άλλως να μην ενταχθούν στον ν. 1667/1985.

Επίσης, ερωτάται εάν θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ότι η θητεία των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων παρατείνεται μέχρι την εκλογή νέων συμβουλίων από τις συνελεύσεις που θα συγκληθούν έως τις 30.9.2020.

Αθήνα, 23 Ιουνίου 2020

Οι εισηγητές

Νικόλαος Παπαχρήστος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Γεώργιος Φωτόπουλος

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών